

Тваринний світ України
Різноманітність тваринного світу
Закономірності поширення
тваринного світу в Україні

Мета: сформувати знання учнів про фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; видовий склад і поширення тварин; тваринні ресурси України; про закономірності поширення тваринного світу; познайомити з видами тварин, що занесені до Червоної книги України; з'ясувати суть акліматизації та ,реакліматизації тварин; продовжувати розвивати навички образного, абстрактного та критичного мислення; спонукати учнів до аналізу, синтезу, оцінки; сприяти формуванню екологічної культури учнів, бережного ставлення до тваринних ресурсів України, розуміння взаємозв'язків між усіма природними компонентами.

Обладнання: карти атласу, мультимедійна презентація, підручник, зошит

Тип уроку: вивчення нового матеріалу

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу

V. Узагальнення

Домашнє завдання

Бліцопитування

- 1) Назвіть основні типи рослинності поширеної на території України.**
- 2) Які ліси за видовим складом рослинності є в нашій країні? Наведіть приклади**
- 3) Назвіть степові види рослин.**
- 4) Які болотні види рослинності Ви знаєте?**
- 5) Якими різноманітними ресурсами забезпечує людину рослинний світ?**
- 6) Назвіть рослини, що занесені до Червоної книги України.**
- 7) Які лікарські рослини Вам відомі?**

Пригадайте

- приклади ссавців, птахів, риб, плазунів, земноводних, безхребетних
- види тварин, характерні для природних зон мішаних лісів, лісостепів та степів Євразії

Зона мішаних та
широколистих
лісів

Тварини

Хом'яки

Ховрахи

Бабаки

Миші

Гадюка

Тхір

Тушканчики

Дикий кролик

Різноманітність тваринного світу

- Більшість представників сучасного тваринного світу з'явилася на території України за останні **10 тис. років**
- **Тваринний світ** — це сукупність тварин, що постійно або тимчасово населяють відносно однорідну територію або водойму та перебувають між собою у складних взаємовідносинах

Фауна – сукупність видів тварин, що історично склалася у певній екосистемі (наприклад, фауна лісу, фауна моря)

Види тварин

- Білка
- Благородний олень
- Бобер
- Ведмідь
- Вовк
- Засць
- Зубр

- Білка звичайний
- Білка вухатий
- Кабан
- Кіт лісовий
- Козуля
- Куниця
- Лисиця
- Лось
- Муфлон
- Норка європейська
- Перев'язка
- Рись

- Тушканчик
- Ховрах
- Беркут
- Глухар
- Гуска сіра
- Дятел
- Канюк
- Куріпка
- Лебідь
- Лелека білий

- Лелека чорний
- Шуліка
- Вуж
- Полос
- Ящірка

Природні зони і гірські країни

- Зона мішаних лісів
- Лісостепова зона
- Зона широколистяних лісів
- Степова зона
- Карпати
- Кримські гори

- **Тваринний світ тісно пов'язаний із рослинністю**
- **Тому його видовий склад закономірно змінюється залежно від кліматичних умов і характеру рослинності з півночі на південь**

Види тварин		Полісся	Степи	Українські Карпати	Кримські гори
Ссавці	травоїдні	Кабан дикий, косуля, лось, олень	Сайгак, степовий зубр, бик-тур	Карпатський благородний олень, серна, лось	Олень, косуля, муфлон
	гризуни	Білка, соня лісова, миша-полівка	Ховрах сірий, тушканчик, полівки, кролик дикий	Миша-полівка, білка, бурозубка	Лісові миші, білка- телевутка
	комахоїдні	Борсук, кріт	Їжак вухатий	Борсук	Борсук
	хижаки	Рись, кіт лісовий, вовк, лисиця звичайна	Лисиця- корсак	Рись, бурий ведмідь	Куниця кам'яна
Птахи		Рябчик, тетерук, глухар, яструб	Жайворонок, дрохва, куріпка сіра, журавель степовий	Чорний шишкар, сокіл-сапсан, орел, беркут, глухар, тетерук	Гриф чорний, сип білоголовий, сойка чорноголова
Плазуни		Гадюка звичайна, вуж, веретільниця, мідянка, ящірка прудка	Полоз жовтобрюхий, гадюка степова	Полоз, гадюка, мідянка	Гекон кримський, ящірки

Найбагатший тваринний світ в Україні нині у лісових масивах Полісся та Карпат, де водяться

- благородний олень
- лось
- козуля
- дика свиня

- **рись**
- **лісовий кіт**
- **білка**
- **лісова куниця**
- **лісова соня**
- **бобер**
- **чорний тхір**

Трапляються

- бурі ведмеді
- зубри
- вовки

У лісах також багато птахів:

- тетереви
- глухарі
- деркачі
- рябчики
- сови
- дятли
- яструби
- сапсани

а також лісових

➤ **мишей**

➤ **кротів**

поширені плазуни: —

➤ **вужі**

➤ **веретільниці**

➤ **ящірки**

На узліссях та галявинах у глибині лісу часто оселяються

- **лисиця**
- **ласка**
- **борсук**
- **заєць-русак**
- **їжак**

У південній, степовій, частині України переважають землерийні тварини:

- **полівки**
- **сірий ховрах**
- **степовий тхір**
- **дикий кролик**
- **степовий хом'як тощо**

У південно-східній частині країни з'являю

- **лисиця-корсак**
- **вухастий їжак**
- **бабак**

а серед птахів зустрічаються

- **перепілка**
- **жайворонок**
- **сіра куріпка**
- зрідка —**
- **стрепет**
- **дрохва**

Доволі своєрідний тваринний світ Азово-Чорноморського узбережжя. Поширеними є

- чаплі
- чайки
- норці
- сріблясті мартини
- сірі гусаки
- лебеді-шипуні
- пелікани

Найпоширенішими річковими рибами на території України є

- дунайський лосось
- річковий окунь
- лящ
- карась
- короп
- сом
- щука

Тваринні ресурси

— це вся фауна, що населяє територію країни, а також внутрішні та прибережні води

- Зараз дикі тварини розглядаються як один із компонентів ПК
- також є джерелом постачання окремих видів продуктів харчування (м'ясо, риба, мед, яйця, молоко) та сировини для промисловості

Одомашнені види тварин забезпечують людей цінними продуктами харчування – м'ясом, яйцями, молоком, медом, сировиною для окремих галузей промисловості (вовною, шкірами), використовуються як тягова сила

Вплив людини на тваринний світ

Людина впливає на тваринний світ двома шляхами:

Пряме знищення

під час полювання

під час рибальства

Зміна середовища існування

вирубування лісів

розорювання степів

осушення боліт

спорудження гребель

забруднення довкілля

Акліматизація — здатність тварин пристосовуватись до нових умов існування

- **європейський муфлон**
- **туркменський кулан**
- **американська норка**
- **благородний олень**
- **ондатра**
- **лань**
- **єнот**

Реакліматизація — відтворення на конкретній території певних видів місцевих тварин, які зникають або вже зникли

- **зубр європейський**
- **бобер**
- **сайгак**

Підсумуємо

- **До тваринних ресурсів України відносять усю фауну, що населяє її територію, внутрішні та прибережні води**
- **Тваринний світ України є досить різноманітним. Це обумовлено значною територією, наявністю рівнинних і гірських районів та різноманіттям природи**
- **Людина впливає на тваринний світ шляхом прямого знищення та в результаті зміни середовища проживання його представників**
- **Понад 500 видів тварин занесені до Червоної книги України**

Домашнє завдання:

**Опрацювати параграф 34, конспект,
заповніть таблицю «Поширення тварин в Україні», стор 139**

Природний комплекс	Типові тварини
Зона мішаних лісів	

Підготуватися до тематичної роботи, повторити параграфи 26-34